

13. 3. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Účast druhého manžela na obchodní společnosti nebo družstvu, které vznikly před 1. 1. 2014, dle přechodných ustanovení NOZ

Podle právní úpravy platné a účinné do konce roku 2013 (zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku), konkrétně podle ustanovení § 143 odst. 2 občanského zákoníku, platilo následující:

Stane-li se jeden z manželů za trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva, nezakládá nabytí podílu, včetně akcií, ani nabytí členských práv a povinností členů družstva, účast druhého manžela na této společnosti nebo družstvu, s výjimkou bytových družstev.

V souladu s judikaturou Nejvyššího soudu k citovanému ustanovení dřívějšího občanského zákoníku bylo odděleno právní postavení společníka - manžela, jenž se stal společníkem obchodní společnosti, od právního postavení druhého manžela, který se společníkem nestal. Jen manžel - společník měl práva a povinnosti vyplývající pro něj z úpravy postavení společníka obchodní společnosti v obchodním zákoníku či jiném právním předpise nebo ve společenské smlouvě (tj. účast na společnosti). Jeho účast ve společnosti byla oddělena od majetkové hodnoty obchodního podílu, která byla součástí společného jmění manželů (byla manželům společná)[1].

Nový občanský zákoník (zákon č. [89/2012](#) Sb.) do zaběhlé a v praxi nepůsobící obtíže úpravy účastenství na obchodní společnosti vnáší nový rozměr. V § 709 odst. 3 nového občanského zákoníku se dočteme, že součástí společného jmění manželů je také podíl manžela v obchodní společnosti nebo družstvu, stal-li se manžel v době trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva. Součástí společného jmění manželů dle nové právní úpravy je tedy obchodní podíl se všemi právy a povinnostmi, nikoliv již pouze jeho majetková hodnota.

Problémem, který v této souvislosti vyvstává je otázka jak nahlížet na obchodní podíl, které některý z manželů nabyl ze společných prostředků před 31.12.2013, u něhož pouze jeho majetková hodnota náležela do SJM, po 1.1.2014?

Podle ustanovení § 3028 odst. 2 nového občanského zákoníku platí toto:

Není-li dále stanoveno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

Úprava společného jmění manželů (nově jen společného jmění) se tak jakožto úprava spadající do oblasti práv rodinných řídí od 1. 1. 2014 novým občanským zákoníkem. Nicméně vznik těchto právních poměrů, ale i práva a povinnosti z nich vzniklé nejpozději dne 31. 12. 2013 se budou nadále posuzovat podle dříve platného občanského zákoníku. Domníváme se, že citované přechodné ustanovení nového občanského zákoníku nemínilo jakkoliv zpětně zasahovat do práv a povinností vzniklých za účinnosti předcházejícího občanského zákoníku a analogicky nepochybně ani do práv a povinností, jejichž vznik občanský zákoník vylučoval (s výjimkou ustanovení § 3038 a násl. nového občanského zákoníku, které se však na posuzovanou problematiku nevztahují). Domníváme se tedy, že stav vytvořený předcházející právní úpravou, konkrétně ustanovením § 143 odst. 2 dřívějšího občanského zákoníku, zůstane beze změny. **Jsme proto toho názoru, že pokud předcházející právní úprava nezaložila právo účasti manžela, který se za trvání manželství nestal společníkem obchodní společnosti nebo družstva (s výjimkou bytových družstev), na takovéto obchodní společnosti či družstvu, právo účasti na takovéto obchodní společnosti či družstvu nevznikne tomuto manželovi ani dnem účinnosti nového občanského zákoníku. Takovýto manžel tak nadále nebude mít (s výjimkou bytových družstev) zejména právo účasti na valné hromadě obchodní společnosti či na členské schůzi družstva.** Opačný výklad citovaného přechodného ustanovení nového občanského zákoníku by byl protiústavní a tím nepřipustný (viz výslovně též ustanovení § 2 odst. 1 nového občanského zákoníku), neboť by tak bylo v rozporu s principem právní jistoty bez jednoznačného zákonného podkladu zasahováno do soukromoprávních vztahů.

V souvislosti s problematikou podílu v obchodní společnosti jako součásti společného jmění upozorňujeme na to, že zákon o obchodních korporacích (jeho ustanovení § 32 odst. 4) neobsahuje specifickou úpravu správy podílu v obchodní společnosti, který je součástí společného jmění manželů, nýbrž pouze úpravu podílu v obchodní společnosti ve spoluvlastnictví. Na správu podílu v obchodní společnosti, který je součástí společného jmění manželů, by se tak mohla aplikovat:

- buď pravidla pro správu společného jmění obsažená v ustanovení § 713 a násl. nového občanského zákoníku, neupraví-li si manželé pravidla pro správu společného jmění jinak (viz ustanovení § 722 a násl. nového občanského zákoníku)[2],
- nebo pravidla obsažená v samotném ustanovení § 32 odst. 4 zákona o obchodních korporacích (správa přes správce společné věci), pokud by bylo společné jmění považováno za formu spoluvlastnictví[3]. Takovému výkladu by ale neodpovídala systematika nového občanského zákoníku. Na druhou stranu by společné jmění bylo možné podřadit pod definici spoluvlastnictví obsaženou v ustanovení § 1115 odst. 1 nového občanského zákoníku[4].

S ohledem na to, že individuální vlastnictví dvou osob k téže věci je logický nesmysl[5] a že společné jmění manželů naplňuje definici spoluvlastnictví obsaženou v ustanovení § 1115 odst. 1 nového občanského zákoníku, se přikláníme k tomu, že podíl v obchodní společnosti, který je součástí společného jmění manželů, má být spravován správcem společné věci (viz ustanovení § 32 odst. 4 zákona o obchodních korporacích). Tomuto výkladu dle našeho mínění nebrání ani systematické zařazení úpravy společného jmění do části upravující rodinné právo, neboť toto zařazení je dle našeho názoru pouhým odrazem skutečnosti, že majetkové právo manželské souvisí s právy a povinnostmi manželů a chodem rodiny jako takové.

Druhý nastíněný výklad by přinášel značnou právní nejistotu, neboť se vždy muselo rozlišovat, zda se jedná o běžnou záležitost či nikoliv, což by mohlo být v oblasti účasti na obchodní společnosti velmi komplikované. Tento druhý výklad proto nepovažujeme za správný.

JUDr. František Divíšek,
advokát

Mgr. Michala Králová,
advokátní koncipientka

[Advokátní kancelář Perthen, Perthenová, Švadlena a partneři s.r.o.](#)

Velké náměstí 135/19
500 02 Hradec Králové

Tel.: +420 495 512 831-2
Fax: +420 495 512 838
e-mail: pps@ppsadvokati.cz

-
- [1] Viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 7. 2004, sp. zn. 22 Cdo 700/2004.
[2] Viz Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013,s. 73.
[3] Tamtéž.
[4] Osoby, jimž náleží vlastnické právo k věci společně, jsou spoluvlastníky.
[5] Viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 7. 2004, sp. zn. 22 Cdo 700/2004.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnícké osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)